

Η Σίφνος του 1822 ιδωμένη με τα μάτια ενός Φιλέλληνα.

Ένας μπαρουτοκαπνισμένος και παρασημοφορέμενος Γάλλος πλοίαρχος, ο κόμης Jean Philippe Paul JOURDAIN, φθάνει στην Ελλάδα τέτοιες μέρες ακριβώς διακόσια χρόνια πριν για να βοηθήσει τον εθνοκαπελευθερωτικό αγώνα των Ελλήνων. Άμεσα με την φιλελληνική του προσωπική συνεισφορά, έμμεσα για λογαριασμό της Γαλλικής πολιτικής στην περιοχή. Αρχικά γίνεται ένθερμα αποδεκτός από τους Έλληνες επαναστάτες σε βαθμό που να τους αντιπροσωπεύει σε διεθνείς πολιτικές συνομιλίες, αργότερα πέφτει σε δυσμένεια λόγω των εθνικών φατριασμών. Περιοδεύει σε όλη την Ελλάδα της εποχής, συμμετέχει στις κρίσιμες στιγμές του Αγώνα, αλληλογραφεί με όλα τα γνωστά ονόματα της Επανάστασης και δημοσιεύει πύρινες διθυραμβικές επιστολές υπέρ της απελευθέρωσης της υπόδουλης Ελλάδας.

Τα Απομνημονεύματά του με περιγραφές της περιόδου 1822-1827 γίνονται best-seller στο Παρίσι πολύ ενωρίς, ήδη από το 1828. Στο ενδιάμεσο έχει αναπτύξει μια ειδική σχέση με την Σίφνο και της αφιερώνει ένα συγκριτικά δυσανάλογο αριθμό σελίδων μέσα από τις σχεδόν 800 του έργου του. Αρχικά με μια λεπτομερή ανθρωπογεωγραφική περιγραφή του νησιού, επιβεβαιώνοντας τα ευρήματα του συμπατριώτη του Τουρνεφόρ (1718). Αργότερα -όταν πια επιλέγει να περάσει στην Σίφνο τρεις μήνες από τον χρόνο της προσωρινής εξορίας του- μάς αναφέρει δραματικές πολιτικο-κοινωνικές καταστάσεις που εκτυλίσσονται στο νησί. Στο άρθρο αυτό παρουσιάζουμε την περιηγητική αναφορά του στην Σίφνο, όταν την περιδιαβαίνει περνώντας μια ολόκληρη εβδομάδα του Ιουνίου του 1822. Από όσο γνωρίζουμε, το απόσπασμα αυτό δημοσιεύεται μεταφρασμένο στα ελληνικά για πρώτη φορά.

Αλλά και γενικότερα, η εφημερίδα ΣΙΦΝΑΪΚΑ ΝΕΑ έχει το μοναδικό προνόμιο να πρωτοπαρουσιάζει στο ελληνικό κοινό την «περιηγητική» άποψη ενός ξεχασμένου φιλέλληνα, πέραν από τις στρατιωτικές του εντυπώσεις από τον Αγώνα, για τις οποίες είναι περισσότερο γνωστός. Οι λεπτομερείς ταξιδιωτικές του περιγραφές κάλλιστα πρέπει πλέον να συμπεριλαμβάνονται σε αυτές της χορείας των ξένων ιστορικών περιηγητών που επισκέφθηκαν διάφορα μέρη της Ελλάδας.

Προτού όμως δούμε τις εξιστορήσεις του από την φύση και την κουζίνα της Σίφνου, από τα αρχαία της, τους ύμνους του για τις Σιφνιές αλλά και τα κακεντρεχή (πλην όμως σε πραγματική βάση) σχόλια του για το ντόπιο ιερατείο πρέπει να τονίσουμε πως ο Συντ/χης του Ελληνικού Στρατού Jourdain αποδεικνύεται ευεργέτης 400 κατοίκων του νησιού. Μέσα από

την φιλανθρωπία και τις ιατρικές του γνώσεις προσέφερε ελπίδα ζωής και αυτοί του το αναγνώρισαν με γραπτές δημόσιες ευχαριστίες. Αυτό θα αποτελέσει αντικείμενο ενός ξεχωριστού άρθρου. Ίσως κάποια στιγμή θα πρέπει και η Σίφνος του σήμερα να του αποδώσει την ευγνωμοσύνη που του πρέπει.

Για λόγους ιστορικής λεπτομέρειας, επέλεξα να διατηρήσω το συντακτικό και την ροή του λόγου του συγγραφέα στην μεταφραστική μου προσπάθεια. Για λόγους έκτασης του άρθρου απέφυγα τις διευκρινιστικές σημειώσεις με βάση τις γνώσεις του σήμερα. Ακολουθεί το κείμενο από τις σελίδες 105 έως 117 του δεύτερου τόμου των Απομνημονευμάτων του που κυκλοφόρησαν με τον τίτλο «Ιστορικά και Στρατιωτικά Απομνημονεύματα επί των Γεγονότων στην Ελλάδα από το 1822 μέχρι την Ναυμαχία του Ναυαρίνου».

«Εφθασα στη Siphante [σ.μ. Σίφνο] στις 13 [σ.μ. Ιουνίου 1822] όπου έγινα δεκτός στο λιμάνι από τον κ. Masse, αδελφό του προξενικού πράκτορα της Γαλλίας, ο οποίος με υποδέχθηκε με πολύ εγκάρδιο και φιλόξενο τρόπο και με προσεκάλεσε να εγκατασταθώ στο σπίτι του καθ' όλη την διάρκεια της παραμονής μου στο νησί. Πέρασα πολλές ημέρες με την αξιαγάπητη αυτή οικογένεια, όπου συνάντησα την ειλικρίνεια ενωμένη με όλες τις αστικές και θρησκευτικές αρετές. Επιθυμώ εδώ να το τονίσω αυτό ως φόρο τιμής της αναγνώρισής μου.

Χρησιμοποίησα τον χρόνο μου επικερδώς και περπάτησα το νησί σε όλες τις κατευθύνσεις. Ορίστε τα πλέον αξιοπρόσεκτα από αυτά που παρατήρησα.

Πηγαίνοντας από το λιμάνι [σ.μ. Σεράλια] στην πόλη (που οι Έλληνες την ονομάζουν Chateau) [σ.μ. Κάστρο] συναντά κανείς, κοντά σε ένα πηγάδι αριστερά από το μονοπάτι, μία ταφική λάρνακα από Παριανό μάρμαρο με μήκος 6 πόδια και ύψος δύο. Είναι διακοσμημένη με σκαλιστά φύλλα άκανθου, κουκουναρία και άλλα φρούτα και σήμερα χρησιμεύει για μπουγάδα και λάτρα. Λίγα βήματα πιο εκεί, υπάρχει μια άλλη λάρνακα πάνω στην οποία υπάρχουν σκαλιστές φιγούρες από παιδιά που κρατούν γιρλάντες από όπου κρέμονται χοντρά τσαμπιά με σταφύλια. Ένας από τους αδελφούς του προξενικού πράκτορα, που είναι ιδιοκτήτης της περιοχής, την έχει μετατρέψει σε πατητήρι. Εκεί κοντά έβλεπε κανείς ερείπια ενός παλαιού ναού, που λέγεται πως ήταν του θεού Πανός, που

λατρευόταν στο νησί τα αρχαία χρόνια. Ο ίδιος ιδιοκτήτης τον έχει μετατρέψει σε περιστερώνα. Λίγο πιο μακριά, στο βάθος της κοιλάδας, υπάρχει μια πηγή που ξεπροβάλλει βαθιά μέσα από τον βράχο και που προμηθεύει με νερό την πόλη, που είναι κτισμένη σε ένα μικρό λόφο στην άκρη της θάλασσας.

Πάνω στην μεσαία είσοδο της πόλης, από όπου βγαίνει κανείς για να πάει στο λιμάνι, βλέπει ανάγλυφα ακρωτηριασμένα ανθρώπινα μέλη ή υπολείμματα από δύο ανθρώπινους κορμούς αγαλμάτων, εκ των οποίων ο ένας είναι γυμνός και ο άλλος ενδεδυμένος. Αλλά, όπως οι Έλληνες έχουν την συνήθεια να ασβεστώνουν τα σπίτια τους, δύσκολα διακρίνει κανείς αυτά τα θραύσματα. Υπήρχαν πανέμορφα ανάγλυφα ενθυλακωμένα στις προσόψεις αρκετών σπιτιών. Αλλά εδώ και πολλά χρόνια ο δραγουμάνος του καπουδάν-πασά τα έχει αφαι-

ρέσει.

Στο μοναστήρι της Βρύσης, κοντά σε μια πανέμορφη πηγή νερού, βλέπει κανείς μια σαρκοφάγο χωμένη μέσα στη γη, η οποία χρησιμεύει για ποτίστρα ζώων. Στην μια μεριά της υπάρχουν σκαλιστά τρία όμορφα παιδιά που κρατούν μια γιρλάντα. Ο ηγούμενος μου είπε πως υπήρχαν και άλλα [σ.μ. σκαλισματα] από τις άλλες μεριές. Αλλά δεν μπορεί να τα δει κανείς αφού τα κρύβει μια τοιχοποιία. Μια ακόμη μικρή σαρκοφάγο χωρίς γλυπτά σκαλισματα βρίσκεται δίπλα στην πρώτη και μοιάζει σαν να «φιλοξενούσε» τα οστά ενός παιδιού. Καμιά επιγραφή δεν ανευρίσκεται πάνω σε αυτά τα δύο μνημεία και ο ηγούμενος δεν ήθελε να τα πουλήσει παρ' όλο που του είχαν προσφέρει πολλά χρήματα.

Το νησί είχε στο παρελθόν μεταλλεία χρυσού και αργύρου και αρκετό μόλυβδο. Το πιο διάσημο από αυτά τα μεταλλεία βρίσκεται στην άκρη της θάλασσας, κοντά σε ένα ερειπωμένο ξωκκλήσι, που ονομάζεται San Sosti [σ.μ. Αη Σώστης]. Σε όλες μου τις διαδρομές δεν συνάντησα παρά μόνον μία

επιγραφή σε μια σπηλιά κοντά στην Cataque [σ.μ. Καμάρες], στις όχθες της θάλασσας. Ορίστε τι γράφει: ΝΥΦΕ ΟΝΔΗΕ-ΔΩΝ. Στο δρόμο που οδηγεί στη σπηλιά αυτή, συναντά κανείς στα δεξιά του μίαν ερειπωμένη θύρα, που οι κάτοικοι ισχυρίζονται πως ανήκε στον ναό του Απόλλωνα. Ακόμη βλέπει κανείς σε πολλές τοποθεσίες του νησιού, ερείπια αρχαίων οχυρώσεων, κατασκευασμένων από τον ίδιο τύπο πέτρας σαν αυτόν που χρησιμοποιήθηκε στην κατασκευή της δεξαμενής, για την οποία μίλησα στην περιγραφή της Σύρας.

Οι κάτοικοι έχουν αναπτύξει μέσα στα βουνά μια καταπληκτική επιχείρηση: με πολύ τέχνη και εργασία, έχουν μετατρέψει το βραχώδες έδαφος σε αρώσιμη γη. Συγκρατούν τα χώματα με επίπεδα και τοιχία. Σχεδόν όλοι οι λόφοι με τον τρόπο αυτό παρουσιάζουν την όψη ενός κλιμακωμένου ή ενός αμφιθεάτρου, του οποίου κάθε επίπεδο είναι ένας αγρός με σταφύλια ή στάρια, μέσα από τα οποία ξεφυτρώνουν συκιές ή ελαιόδενδρα. Πάμπολλες πηγές νερού σχηματίζουν ρυάκια των οποίων οι παρόχθιοι ιδιοκτήτες κάνουν χρήση για άρδευση των κήπων τους.

Ο κ. Μπάος, προξενικός πράκτωρ της Αγγλίας, έχει κάνει μεγάλες δαπάνες για ένα εξοχικό σπίτι που παρουσιάζεται εξίσου όμορφο όσο και παραγωγικό. Βρίσκεται στην άκρη της θάλασσας κοντά στην πόλη. Στον κήπο αυτόν παρατήρησα ένα δένδρο στιλπνό, που νομίζω πως είναι το Leibo του Guyanquil. Αναπτύσσεται σε μεγάλο ύψος αλλά δεν είναι πυκνό, και ο μίσχος του είναι πολύ αδύναμος γιατί δεν το φροντίζουν. Ο κ. Μπάος το ονομάζει «δένδρο των Ινδιών». Το φύλλωμά του είναι στρόγγυλο και μετρίου μεγέθους. Παράγει ένα μικρό άνθος που χάνεται μέσα στις μασχάλες των φύλλων και το οποίο διαδέχεται ένα κουκούλι, μήκους δύο ιντσών και φάρδους σχεδόν όσο το μισό του μήκους του. Αυτό το κουκούλι, όταν ωριμάσει ανοίγει και από μέσα ξεπροβάλλει μια τούφα, ή μάλλον μια νιφάδα από κοντές ίνες, μετάνιες και λευκές, πιο μαλακές από το βαμβάκι. Αυτές οι ίνες έχουν το πλεονέκτημα πως ποτέ δεν σπάνε ούτε σκληραίνουν από την πίεση. Διατηρούν πάντοτε ένα είδος ελαστικότητας που έχει την τάση να αυξάνεται με την θερμότητα. Αυτό το δένδρο αξίζει να καλλιεργηθεί διότι το μετάξι που παράγεται, υπό την προϋπόθεση πως μπορεί να υφανθεί, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί τουλάχιστον στην κατασκευή στρωμάτων και όμορφων παπλωμάτων που θα είχαν το πλεονέκτημα να μην χάνουν την απαλότητά τους.

Στο νησί συναντά κανείς μια όμορφη ποικιλία λούπινου [σ.μ. lupin], με φύλλωμα σαν γλωσσίδα, χνουδωτά και σε ανοικτή πράσινη απόχρωση. Τα άνθη του είναι μακριά, όρθια σαν στάχυα. Σε ωρισμένα

«ΣΙΦΝΑΪΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία Εφημερίδα των Σιφνίων - Κωδικός: 032593

Ιδρυτής - Ιδιοκτήτης:
Αδελφότης Σιφνίων
«Ο ΑΓΙΟΣ ΣΥΜΕΩΝ»

Επιμέλεια Ύλης:
Μ. Βασταρδή -
Μ. Αναστασιάδης
e-mail:
emanasto@yahoo.gr
margovast1@gmail.com

Δημιουργικό - Εκτύπωση:
ΓΕΩΡΓΙΑ. ΜΟΥΡΟΥΣΙΑ -
ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΜΟΥΡΟΥΣΙΑ Ο.Ε.
Κολοκοτρώνη 144 - Πειραιάς
Τηλ.: 210-4182591,
Fax : 4532911

Εκδίδεται από Συντακτική Επιτροπή που την αποτελούν τα μέλη του Δ.Σ. της Αδελφότητας
Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τον συντάκτη και όχι κατ' ανάγκη την εφημερίδα.

Δωρεές

Προς το Ίδρυμα Στήριξης Περιφερειακού Ιατρείου Σίφνου

- Στη μνήμη του αξέχαστου Θωμά Γοζαδίνου

1. Μαρία Απ. Νερούτσου 300,00
2. Κατερίνα Θεολόγου και Βασίλης Σκανδάλης 50,00
3. Ελένη Θεολόγου και Σταύρος Πιττής 50,00

- Στη μνήμη του Γεώργιου Φιλίππου

1. Άννα Κων. Κωνσταντοπούλου εις μνήμην του αδελφού της 300,00
2. Πάνος και Νέλλη Κωνσταντοπούλου 200,00
3. Ριχάρδος και Μαρία Χέλμη 200,00

- Στη μνήμη Μαργαρίτας Κόμη (Μουγάδη) :

1. Άννα Ανδρουλάκη και οικ. Βενετσιάνου Ανδρουλάκη 200,00
2. Νίκος και Ειρήνη Γεροντοπούλου 100,00

- Νικόλαος Φρατζέσκας για τις ανάγκες του Π.Π.Ι.Σ 1000,00

Για το Ίδρυμα Στήριξης
Περιφερειακού
Ιατρείου Σίφνου
Η Πρόεδρος
Αποστολία Γεωργαρή

Μια περιγραφή του νησιού μας από έναν ξεχασμένο περιηγητή που εντοπίζεται για πρώτη φορά.

Του Αλκιβιάδη Ν. Λεμπέση

φυτά, έχουν ένα ωραίο γαλανό χρώμα του ουρανού, σε άλλα το χρώμα της σάρκας ενώ σε κάποια άλλα είναι άσπρα σαν το χιόνι. Και τα τρία χρώματα μοιάζουν σαν να είναι παραλλαγές της ιδίου είδους. Τα βρίσκει κανείς συνήθως σε κάποιο ξηρό υψόμετρο, να καλύπτουν μεγάλες εκτάσεις γης, όπου δημιουργούν ένα πολύ όμορφο θέαμα όπως αναμειγνύονται χρωματικά.

Επιπλέον παρατήρησα πέντε είδη ορχιδέας [σ.μ. orchis] που διαφέρουν σε απόχρωση και μέγεθος. Το πιο όμορφο είδος φθάνει σε ύψος ενός ποδιού, τα άλλα περίπου τις έξη ίντσες. Ο Τουρνεφόρ μάς έχει δώσει ήδη την περιγραφή του πρώτου από αυτά, που το παρατήρησε κοντά στο μοναστήρι της Αγ. Τριάδας στο νησί της Κρήτης.

Ανεκάλυψα μια εξαιρετική ποικιλία οξαλίδας [σ.μ. oseille, ξινόχορτου]. Φύεται σε θάμνους στην επιφάνεια της γης. Τα κοτσάνια πάνω στα οποία αναπτύσσονται τα άνθη δεν ψηλώνουν περισσότερο από οκτώ ίντσες πάνω από τον θάμνο. Αυτή η οξαλίδα είναι τόσο μαλακή που αρκεί να μπει σε βραστό νερό για μισή ώρα για να μαγειρευτεί. Βρίσκεται σε αφθονία στο νησί. Οι κάτοικοι, που την γνώρισαν σχετικά πρόσφατα, τώρα πλέον την καταναλώνουν.

Βρίσκει επίσης κανείς σε μεγάλες ποσότητες το ευωδιαστό γεράνι αλλά και το αυθεντικό γεράνι τύπου «ράμφορ γερανού» [σ.μ. geranium bec-de-gru], που δεν το έχω συναντήσει πουθενά αλλού παρεκτός στην Σίφνο. Υπάρχει πληθώρα περιεργών και χρήσιμων φυτών στον νησί αυτό, από όπου ένας βοτανολόγος θα έκανε πλούσια συγκομιδή.

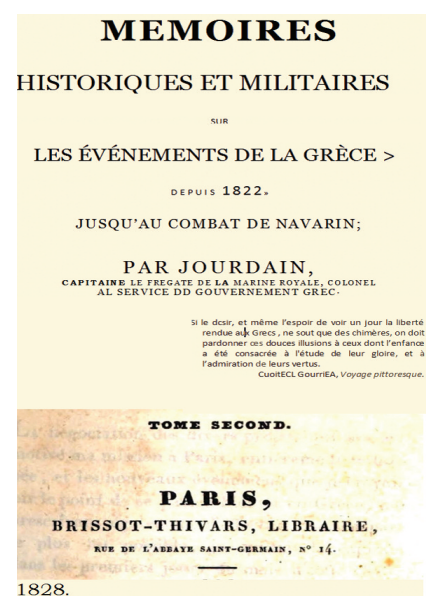
Στην Σίφνο έχω δει δύο είδη χελιδονιών. Αυτά που έχουμε και στην Ευρώπη και ένα είδος πιο μικρών. Αυτά είναι σε χρώμα γκρι και μοιάζουν πολύ με σπουργίτια, αν και έχουν πολύ κοντή ουρά. Το είδος αυτό πάντα μπερδεύεται στον αέρα μαζί με τα συνηθισμένα και η πτήση τους είναι εξίσου γρήγορη και σε ύψος. Φτιάχνουν δε τις φωλιές τους στους θάμνους στις όχθες των χειμάρρων.

Οι κάτοικοι ισχυρίζονται πως είναι οι πελαργοί αυτοί που κουβαλούν τα χελιδόνια στην πλάτη τους. Να και η ιστορία που διηγούνται σε όλους τους ξένους σχετικά με το θέμα αυτό: στο τέλος κάθε χειμώνα, οι πελαργοί φθάνουν σε μεγάλους αριθμούς πάνω από το νησί και πλησιάζουν το έδαφος χωρίς να σταματήσουν. Με το πρώτο φως της ημέρας, τα χελιδόνια εγκαταλείπουν τις πλάτες των πελαργών και την θέση τους παίρνουν τα μικρά χειμωνιάτικα πουλιά για να μεταφερθούν στην Ασία και την Αφρική. Στο τέλος του φθινοπώρου, φέρνουν πίσω τα μικρά πουλιά και ξαναπαίρνουν τα χελιδόνια. Οι κάτοικοι δεν διστάζουν να προσθέσουν πως οι πελαργοί κουβαλούν πάντοτε και τροφή μαζί τους και πως οι φωνές που βγάζουν μόλις φθά-

σουν έχουν σαν σκοπό να ειδοποιήσουν τα μικρά πουλιά που προετοιμάζονται να εγκαταλείψουν το νησί. Αυτός ο μύθος ακούγεται καλύτερα από τον άλλον που μας παραδίδουν διάσημοι άνδρες, οι οποίοι μάς διαβεβαιώνουν στα σοβαρά πως, όταν πλησιάζει ο χειμώνας τα χελιδόνια βουτούν από μόνα τους στις λίμνες και τα ποτάμια και χώνονται μέσα στις λάσπες του πυθμένα όπου και θα παραμείνουν μούδιασμένα από το κρύο και σκεπασμένα από τον παγετό μέχρις ότου η άνοιξη τα επαναφέρει στην ζωή. Είναι η εποχή που ανεβαίνουν στην επιφάνεια του νερού, ξεκινούν τις πτήσεις τους και ξαναγεμίζουν τους ουρανούς.

Στο νησί υπάρχουν πολλοί λαοί, πέρδικες και χελώνες, μα πάνω από όλα ένας μεγάλος αριθμός λευκών κατοικίδιων περιστεριών. Λίγοι όμως κυνηγοί.

Στην Σίφνο, όπως και σε όλα τα μέρη της Ελλάδας που έχω επισκεφτεί, δεν κάνουν τίποτα για να αναρριχηθούν τα αμπέλια όπως γίνεται στην Ευρώπη.

Εσώφυλλο 2ου τόμου των Απομνημονευμάτων του.

Σέρνονται στην γη και απλώνουν τα κλαδιά τους οριζόντια σε μεγάλες αποστάσεις. Είναι πολύ περίεργο να βλέπει κανείς τα τσαμπιά να κρέμονται λίγες ίντσες από το χρώμα και πάνω τους να επικάθονται κι άλλα τσαμπιά. Οι Σιφνιοί καλλιεργούν ένα είδος αναρριχητικής κολοκύθας, που τις αφήνουν κι αυτές να τρέχουν στο έδαφος και που το κοτσάνι ή λαιμός τους έχει μήκος πάνω από ένα πόδι ενώ το σώμα τους είναι στρόγγυλο και χωράει πολλά λίτρα νερού. Οι κάτοικοι τις χρησιμοποιούν για να αντλούν το νερό και σαν χωνιά.

Ο αέρας, τα νερά, τα φρούτα, το κунήγι, τα πουλερικά όλα είναι εξαιρετικά στην Σίφνο εκτός από το ψωμί που υποχρεώνεται να το τρώει κανείς πολύ σκληρό διότι το φτιάχνουν το Σάββατο για όλη την υπό-

λοιπη εβδομάδα. Επιπλέον είναι ιδιαίτερα κακοψημένο, όπως και σε όλη την υπόλοιπη Ελλάδα. Το εξωτερικό μέρος είναι αποξηραμένο ενώ το εσωτερικό δεν έχει φουσκώσει και μοιάζει με εκείνον τον στερεοποιημένο χυλό από μαύρο στάρι που αποτελεί την τροφή πολλών κατοίκων αρκετών επαρχιών της Γαλλίας. Τα φαγητά φτιάχνονται με τον τοπικό τρόπο, που όμως δεν είναι καθόλου του γούστου των Ευρωπαίων. Οι κάτοικοι φτιάχνουν ένα πιάτο αρκετά περίεργο που το ονομάζουν «σούπα από εντόσθια». Παίρνουν την κοιλιά ή το στομάχι του βοδιού, τέλεια πλυμένα, και αφού τα ψιλοκόψουν φτιάχνουν μια σούπα που την νοστιμίζουν με αλάτι και μυρωδικά βότανα. Την μαγειρεύουν στον φούρνο τα Σάββατα, την μόνη ημέρα που αφιερώνεται στη κατασκευή του ψωμιού.

Τα σταφύλια στην Σίφνο είναι πολύ καλά, όμως -επειδή τα χώματα όπου μεγαλώνουν είναι πολύ σκληρά- τα κρασιά δεν είναι καθόλου εκλεπτυσμένα. Οι κάτοικοι εμπορεύονται βαμβακερούς καμβάδες, πλεκτά, λάδι, κάπαρη, σύκα, κρεμμύδια, κερύ και μέλι. Κατά την διάρκεια του χειμώνα, οι άνδρες κατασκευάζουν καπέλα από άχυρο που τα πωλούν στον Μοριά και σε όλο το αρχιπέλαγος με το όνομα «ημίψηλα [σ.μ. castors] της Σίφνου».

Οι Σιφνιοί είναι πολύ καταδεκτικοί και, το κυριώτερο, πολύ ανθρώπινοι. Δεν τους έχω δει ποτέ να συναντούν κάποιον πτωχό χωρίς να του δώσουν κάτι. Οι γυναίκες είναι γενικά πολύ όμορφες: η φύση τους έχει χαρίσει μεγάλα μαύρα ή γαλιανά μάτια, γεμάτα γλυκύτητα και ηδυσπάθεια. Έχουν λεπτή κοψιά και υπέροχα μαλλιά αλλά η ενδυμασία τους παραμορφώνει την κοψιά τους. Παρατήρησα πως όσες έχουν ήδη γίνει μητέρες έχουν χάσει πολλές από τις χάρες τους. Είναι όμως εξαιρετικά καθαρές και περισσότερο αξιαγάπητες από όσο όμορφες. Μια αφελής και παιδική ενεργητικότητα ζωντανεύει την παραμικρή τους κίνηση. Γελούν με μίαν ανεπίπλητη χάρη αναμειγμένη με φινέτσα, ευθύτητα, αξιοπρέπεια, σκανταλιάρικα και σεμνότητα. Εάν οι κυρίες της Σίφνου είχαν πάρει την ανατροφή των Παριζιάνων μας δεν θα υπήρχαν στον κόσμο γυναίκες πιο σαγηνευτικές. Η φωνή τους είναι γοητευτική, δεν μπορεί κανείς να την ακούσει χωρίς συναίσθημα.

Πάνω στο νησί υπάρχουν πέντε χωριά που λέγονται Αρτεμώννας, Πετάλι, Σταυρί, Καταβατή και Ξάμπελα καθώς και ένα χωριουδάκι, που βρίσκεται ανάμεσα στο Σταυρί και την πόλη. Το σύνολο αποτελείται από χίλια διακόσια σπίτια και ο πληθυσμός ανέρχεται στις έξη με επτά χιλιάδες ψυχές. Βλέπει κανείς σαράντα εκκλησίες και γύρω στα πεντακόσια ξωκλήσια. Τρία μοναστήρια ανδρώα και δύο γυναικεία, των οποίων τα ήθη απέχουν από το να είναι κανονικά. Όσον αφορά τους ιερείς, όπως και σε όλη την

Ελλάδα, είναι γενικά πολύ εκφυλισμένοι, ιδιαίτερα αυτοί στα μοναστήρια που κάνουν τα όργιά τους με τις πιστές. Είναι πραγματικοί αγύρτες, οι οποίοι κάτω από την μάσκα της ιεροσύνης, μοιάζουν σαν να υπερηφανεύονται που είναι άθεοι. Η λατρεία τους είναι για αυτούς αντικείμενο χλευασμού. Έχουν όλες τις προκαταλήψεις των ιερών της υπαίθρου χωρίς καμία από τις αρετές τους. Η μορφωσιά τους συναγωνίζεται την ανηθικότητά τους.

Τα λιμάνια της Σίφνου είναι ο Φάρος, το Βαθύ, η Κιτριανή, η Χερρόνησος και αυτό του Κάστρου, αλλά το καλύτερο είναι ο Φάρος. Εκεί υπάρχει καταφύγιο από τους βοριάδες που στο Αρχιπέλαγος φυσούν τα τρία τέταρτα του έτους. Το βάθος της θάλασσας εκεί είναι πολύ καλό.

Ανεχώρησα από την Σίφνο το πρωί της 20ης, έφθασα στην Argentière [σ.μ. Κίμωλο] πριν το μεσημέρι, όπου και πέρασα το υπόλοιπο της ημέρας. Και το απόγευμα της 21ης ρίξαμε άγκυρα στην Μήλο.

Είναι προφανές από τις περιγραφές του (που να σημειωθεί ότι δεν έχει επιφυλάξει παρόμοια μεταχείριση σε τέτοια έκταση για άλλα νησιά του Αιγαίου) πως ο εν πολλοίς ιστορικά υποβαθμισμένος Γάλλος φιλέλληνας αγάπησε πραγματικά το νησί μας. Ίσως αυτό να οφείλεται σε κάποια Σιφνιά, ίσως να βρήκε στην Σίφνο μια μοναδική φιλοξενία σε δύσκολες στιγμές, ίσως ένας συνδυασμός αυτών. Σίγουρα όμως προκύπτει πως -εκτός από έμπειρος στρατιωτικός- είναι και ένας αποτελεσματικός μαχητής με την γραφίδα που διακατέχεται από φιλανθρωπισμό και πατριωτικό ενθουσιασμό. Αυτό δεν αποτελεί έκπληξη για έναν διαβασμένο (αλλά και παρατηρητικό) αριστοκράτη-περιηγητή της εποχής με σοβαρές γνώσεις λογοτεχνίας, ιστορίας, βοτανικής, φυσικής και πρακτικής ιατρικής.

Η μετέπειτα πορεία του (Κυβερνήτης στις Γαλλικές Ινδίες για δεκαπέντε χρόνια) ενισχύει την άποψη πως οι αναφορές και το ενδιαφέρον που επιφύλαξε στο μικρό νησί μας περιποιεί ιδιαίτερη τιμή. Ενδεικτική της σημασίας που αποδίδει στην Σίφνο είναι και η μοναδική γκραβούρα που απεικονίζει Σιφνιές της εποχής δεδομένου πως οι γκραβούρες στο δίτομο έργο του μετρώνται στα δάκτυλα του ενός χεριού. Η γκραβούρα αυτή είναι η αιτία που προσέλλυσε και το αρχικό μου ενδιαφέρον.

Σημείωση: Το άρθρο αυτό βασίζεται στην πρωτότυπη εργασία «Εξόριστος στην Σίφνο» που παρουσιάστηκε στο Δ' Κυκλαδολογικό Συνέδριο που διοργάνωσε η Εταιρεία Κυκλαδικών Μελετών στην Τήνο τον Σεπτέμβριο του 2021. Ως εκ τούτου, διατηρώ όλα τα πνευματικά δικαιώματα που απορρέουν από την παρούσα δημοσίευση.

Μην ξεχάσετε να μας στείλετε τα 20 ευρώ σας!

Αριθμός λογαριασμού ETE 189/951464-30

SWIFT: BIC ETHNIKI GR AA -

IBAN GR 35 0110 1890 0000 1899 5146 430

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ:

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΒΑΣΤΑΡΔΗ - ΚΩΝ/ΝΟΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΕΣΤΗΡΙΟΥ

Δωρεάν ορθοπεδικές εξετάσεις

Ενώ η εφημερίδα ήταν στο τυπογραφείο λάβαμε την παρακάτω ενδιαφέρουσα ανακοίνωση: Κατά την επόμενη εβδομάδα μεταξύ 14 - 19 ΙΟΥΛΙΟΥ θα οριστεί ένα 2-ήμερο με συγκεκριμένο ωράριο, κατά το οποίο οποιοσδήποτε κάτοικος της Σίφνου επιθυμεί, χρειάζεται ή θέλει εξέταση και εκτίμηση σε κάθε λογής ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟ πρόβλημα που αντιμετωπίζει και χρήζει θεραπείας να προσέλθει σε τοποθεσία και χώρο, τα οποία θα καθοριστούν και θα ανακοινωθούν σύντομα από τον Δήμο Σίφνου, εντελώς Δωρεάν και α φιλοκερδώς.

Είναι ο ελάχιστος φόρος τιμής, μαζί και εις την μνήμη εκ μέρους μου, απέναντι στον πρόσφατα εκλιπόντα σπουδαίο Άνθρωπο και Ιατρό Θωμά Γοζαδίνο.

Μετά τιμής,
Θεοδωρίδης Π. Κωνσταντίνος
Ορθοπεδικός Χειρουργός.